Монгол хэлний интерактив дасгал 2

“Шидэт малгай” хувилбар А

Зааварчилгаа

1. **Даалгавраа гүйцэтгэж дуусаад** Finish!! **дараарай.**
2. **Зөв хариулт ногоон, буруу хариулт улаанаар тэмдэглэгдэнэ**
3.

Дарж авсан оноогоо хараарай

4. Авсан оноо нь шууд гарна оноотойгоо танилцаарай.

Амжилт хүсье

LIVEWORKSHEETS

Эхээ сайтар уншиж ойлгоод дараах даалгаврыг гүйцэтгээрэй

ШИДЭТ МАЛГАЙ

Биднийг дөрөвдүгээр ангид орох намар Дундговь аймгаас нэг хүүхэд шилжиж ирлээ. Тэр бид хоёр дотно найзууд боллоо. Учир нь хоёуланд маань нэгэн ижил зүйл байсан юм. Би ангийнхандаа үлгэр ярьж байгаад зарим хэсгийг нь мартчихвал Дондог шууд л зохиогоод ярьчихна. Естой л ангайтал ярьж түс хийтэл инээд алдуулна шүү дээ.

Түүнийг ирээд удаагүй байтал Мөнхөөгийн төрсөн өдөр болж биднийг урилаа. Хорин хэдүүлээ ширээ тойрон суугаад дайлуулж гарлаа даа. Тэгтэл нэг нь:

-Дондог оо, чи өндөг идэж үзээгүй юм уу? Говьд нээрээ өндөг байдаггүй байх л даа гэлээ. Тэгтэл Дондогийн нүд нь сэргэж, биднийг тойруулан харснаа нэг өндөг аваад:

- Өө би үүнийг үрлэн чихэр гэж бодсон юм. Энэ чинь тэгээд өндөг юм уу? гэлээ. Бүгд түүнийг гайхан харвал ер анзаарсан шинжгүй:

-Манай говийн шувууны өндөг хүний толгойн чинээ том байдаг юм. Ангиараа идсэн ч нэг өндгийг барахгүй гэж хэнэг ч үгүй хэллээ.

-Арай ч үгүй байлгүй дээ.

-Та нар говиос олдсон үлэг гүрвэлийн өндөг хараагүй юм уу?

-Харах нь харсан л даа. Тэр чинь олон зуун сая жилийн өмнө мөхсөн амьтан шүү дээ.

-Тийм нь ч тийм. Гэхдээ манай говьд нисдэг үлэг гүрвэлүүдийн удам аварга том шувуунууд одоо ч байдаг юм. Зарим өдөр аварга том шувуунууд нар халхалж нисээд л сүртэй шүү дээ. Өндөг нь энэ данхнаас том.

LIVEWORKSHEETS

Манай ангийнхан түүний яриаг сонсоод гайхаж итгэж ядаж байлаа.

-Ха ха монхойчхоод догь залж байна шүү гэх дуунаар эргэн харвал Мөнхөөгийн ах нь ирчихэж. Энэ өдрөөс хойш Догь монхор хочтой болж, сонин хачин түүх ярьдгаараа алдаршив.

-Нэгэн удаа Дондог говьд луу гэж амьтан байдаг тухай ярилаа. Тэр луу нь найман бөхтэй, дөрвөн том далавчтай. Амнаас нь гал дүрэлзээд л уурлахаараа ургаа модыг хугарч унатал сүүлээрээ шавхуурддаг. Сайхан ааштай үедээ говийн хүүхдүүдийг нуруундаа суулгачхаад л номин хөх тэнгэрээр зугаацуулж явдаг гэнэ. Ингээд л лууны тухай яриа ид өрнөж байтал багш орж ирлээ. Тэгтэл нэг нь:

-Багш аа говьд аварга том, нисдэг луу байдаг юм уу? гэж асуулаа. Багш инээгээд:

-Дондог тэгж байна уу? гэлээ. Дондог тэгтэл:

-Багш аа! манай Лувсан өвөө хүрэн атаа Луу гэж нэрлэсэн байхгүй юу. Өвөөгийн хүрэн лууны тухай найзууддаа ярьсан юм гэдэг байгаа. Гэхдээ л Дондогийн энэ яриа үнэхээр сонирхолтой байсан юм.

LIVEWORKSHEETS

Бас нэгэн удаа зургийн хичээл дээр малгай зурлаа. Багш бидний дундуур явж байгаад Дондогийн зургийг үзээд:

-Энэ чинь харин сонин малгай байна даа. Ингэж л урнаар сэтгэж зурах хэрэгтэй гэж магтлаа. Нээрээ л далбийсан хүрээтэй, шовойсон өндөр оройтой хачин янзын малгай байв. Би завсарлагаанаар:

-Яагаад ийм сонин малгай зурснаа ярьж өгөөч гэхэд:

-Надад яг ийм малгай байсан юм. Манай найзууд миний малгайг "Марзан шовгор" гэдэг байлаа. Хүүхэд бүхэн өмсөж үзэх гээд л гуйна. Марзан шовгор малгайг өмссөн хүүхдийн толгойд ид шид орж ирдэг байсан юм. Харамсалтай нь би энэ малгайгаа гээчихсэн л дээ. Нэг зун ахтайгаа мөнгөн цагаан онгоцоо хөлөглөн толгойгоо цухуйлгачхаад од шүүрэн алдан нисэж явлаа шүү дээ. Гэтэл хавирган саранд марзан шовгор малгай минь өлгөгдөж унаад би толгой нүцгэн хоцордог байгаа гэж Дондогийг ярихад:

-Ха ха, хи хи. Ёстой л жинхэнээсээ залж орхилоо доо гэж анги дүүрэн инээлдлээ. Ийнхүү Догь монхрыг байхад бид дандаа хөгжилдөж инээлдэж байдаг байлаа.

LIVEWORKSHEETS

-Гэтэл нэг өдөр тэр хичээлдээ ирсэнгүй. Бүгд л түүнийг үгүйлж, "Арай говь нутаг руугаа буцчихсан юм биш байгаа" гэж харамсаж байлаа. Хичээл тарахын өмнөхөн ээж нь ирж багштай уулзаад:

-Дондог маань ханиад хүрчихжээ гэлээ. Бид хичээл тараад гэр гэрийн зүг явсангүй. Харин цуглаж дэрвэгэр хүрээтэй, шовгор малгайг хатуу цаасаар урлаж дээр нь "Чи бол шидэт үлгэрийн зохиолч. Одоо бид ч бас ид шидтэй болсон. Тэгээд чамд зориулж шидэт малгай хийлээ. Энэ малгайг өмссөн хүүхдийн ханиад тэр дорхноо эдгэдэг юм. Чи ид шидэд итгэдэг болохоор амархан эдгэнэ ээ" гэж бичлээ. Ингээд манай ангийн охид хөвгүүд шидэт малгайгаа барьсаар Дондог найзындаа очлоо. Биднийг хараад баярлаж хөөрсөн Догь монхор маань шидэт малгайг өмсөнгүүтээ эв эрүүл болсон юм даа.

О.Сундуй

LIVEWORKSHEETS

УНШИХ ЧАДВАРЫГ СОРЬСОН ДААЛГАВАР

1. **"Олон сая жилийн өмнө мөхсөн амьтан"** тодруулсан үгийн утгад тохирох хэсгийг сонгоно уу.

A. одоо амьдрах гэж байгаа

B. одоо амьдарч байгаа

C. үржиж байгаа амьтан

D. устан үгүй болсон

2. **"Тэр луу нь найман бөхтэй, дөрвөн том далавчтай"** хэсэгт уран зохиолын ямар дүрслэл байна вэ?

A. амьдчилал

B. багасгал

C. зүйрлэл

D. ихэсгэл

3. "Дондог оо, ... өндөг идэж үзээгүй юм уу?" өгүүлбэрийг гүйцээж бичихэд цэгийн оронд төлөөлөх утгатай аль үг тохирох вэ?

LIVEWORKSHEETS

4. Эхийн үйл явдлын зөв дараалыг сонгоно уу.

1.Дондог ангидаа болон сургуульдаа алдаршсан.
2. Бусад найзууд нь сонсон гайхаж, итгэж ядсан.
3. Дундговь аймгаас Дондог шилжиж ирсэн.
4. Найзуудаа хараад Дондог баярлаж хөөрсөн.

A. 1, 2, 3, 4 B. 1, 2, 4, 3 C. 3, 1, 2, 4 D. 3, 4, 1, 2

5. **"Ингэж л урнаар сэтгэх хэрэгтэй гэж магтжээ."** гэсэн өгүүлбэрээр сэтгэлийн ямар өнгө аясыг илэрхийлж байна вэ?

A. баталсан өнгө аястай өгүүлбэр B. магтан сайшаасан өнгө аястай өгүүлбэр

C. зөвлөсөн өнгө аястай өгүүлбэр D. няцаасан өнгө аястай өгүүлбэр

6.Дондогийн ярианд гарсан лууны тухай баримтыг сонгоно уу.

Тэр луу нь найман бөхтэй, дөрвөн том далавчтай.

-Багш аа говьд аварга том, нисдэг луу байдаг юм уу?

Амнаас нь гал дүрэлзээд л уурлахаараа ургаа модыг хугарч унатал суулаараа шаахуурлдаг.

LIVEWORKSHEETS

7. Зөв холбоорой

“Ингэж л урнаар сэтгэж зурах хэрэгтэй гэж магтлаа.”	Уран сэтгэмж
“Нэг зун ахтайгаа мөнгөн цагаан онгоцоо хөлөглөн од шүүрэн нисэж явлаа.”	Бодит байдал

8. Дондог данхнаас том өндөгтэй ямар амьтны тухай ярьсан бэ?

A. үлэг гүрвэлийн удам аварга том шувууны тухай

B. говийн хүүхдүүдийн ярианы тухай

C. шидэт малгайны ид шидийн тухай

D. найман бөхтэй, дөрвөн далавчтай лууны тухай

LIVEWORKSHEETS

9. Багш яагаад Дондогийг гэж мэдсэн бэ?

A. Багшаа Лувсан өвөөгийн Луу ат юм уу? гэж асуухад

B. Багшаас говьд аварга том нисдэг луу байдаг юм уу? гэж асуухад

C. Багш аа! Лувсан өвөө хүрэн атаа Луу гэж нэрлэсэн юм гэхэд

D. Говьд найман бөхтэй тэмээ байдаг юм уу? гэж асуухад

10. Дараах өгүүлбэрийг хаана?, хэзээ? гэсэн асуултаар дэлгэрүүлэн бичээрэй.

Хүүхдүүд Дондогийн яриаг сонирхоно.

.....

.....

Баяр хүргэе

LIVEWORKSHEETS